

пріоритетних принципів, надання переліку можливих типів класифікації, вибір оптимального типу, групування дебіторської заборгованості за обраним типом, вид оцінювання, причина виникнення.

Варто зауважити, що запропонована діючим в Україні Планом рахунків та П(С)БО 10 класифікація дебіторської заборгованості не повністю задовольняє потреби користувачів при складанні фінансової звітності.

На мою думку, щоб покращити методику обліку розрахунків з дебіторами, передусім необхідно внести зміни у П(С) БО 10 «Дебіторська заборгованість»[2], в яких чітко були б розмежовані поняття довгострокової та короткострокової дебіторської заборгованостей. Їх облік нині ведеться на різних рахунках бухгалтерського обліку, що не відзначено у вищезазначеному стандарті. Разом із тим слід вказати, що поточна дебіторська заборгованість є оборотним активом, а довгострокова - необоротним, і вони обліковуються на різних рахунках.

Важливу роль в управлінні дебіторською заборгованістю відіграють планування, організація та контроль роботи з дебіторами. Отже, правильно організований облік та проведений аналіз дебіторської заборгованості повинен зменшити її розмір. А для цього потрібно: визначати ступінь ризику несплати рахунків покупцями; збільшувати коло покупців з метою мінімізації втрат від несплати одним або декількома покупцями; контролювати співвідношення дебіторської заборгованості і кредиторської заборгованості; вести оперативний контроль за надходженням готівки; своєчасно визначати сумнівну заборгованість; вести претензійну роботу співпрацюючи з юридичною службою тощо.

Отже, вирішення даних проблемних питань щодо обліку дебіторської заборгованості допоможе здійснювати правильний її аналіз, тобто створення ефективної моделі обліку дебіторської заборгованості дозволить уникнути ризиків неплатоспроможності і зниження показників ліквідності внаслідок отримання об'єктивної та своєчасної інформації для прийняття оптимальних управлінських рішень.

Література :

1. Бухгалтерський фінансовий облік: Підручник / Ф.Ф.Бутинець, А.М.Герасимович / За ред. Ф.Ф. Бутинця. - 7-е вид., доп. і перероб.- Ж.:Рута, 2006.- 832с.
2. П(с)БО 10 «Дебіторська заборгованість» (зі змінами і доповненнями) - Затверджене Наказом Міністерства фінансів України від 08.10.1999 р. № 237.
3. Організація бухгалтерського обліку: Навч. Посібник для студентів вузів/ Ф. Ф. Бутинець, О. В. Олійник, М. М. Шигун, М. С. Шулепова 2-е вид., доп. і перероб. – Житомир: ЖІТІ, 2001. – 576 с.

Березка М. І.,
студ. гр. ЕОА_м -13,
Національний університет «Львівська політехніка».
Науковий керівник – Нашкерська М. М.,
к. е. н., доцент кафедри обліку та аналізу

ПРОБЛЕМИ ОБЛІКУ НЕМАТЕРІАЛЬНИХ АКТИВІВ ТА ШЛЯХИ ЇХ ПОДОЛАННЯ

Швидкий розвиток ринкових відносин, стрімкі та масштабні технологічні зміни зумовили появу нових об'єктів. До складу яких належать і нематеріальні активи. Зростання конкурентоспроможності підприємств передбачає ефективне використання природних, матеріальних, трудових та фінансових ресурсів. Водночас дедалі більшу

роль відіграють нематеріальні активи, частка яких у структурі активів підприємств постійно зростає. У сучасному часі вже неможливо уявити собі працюючу фірму, яка б не використовувала такий інструментарій, як реєстрацію торгової марки, авторського права; патентування промислового зразка, винаходу (корисної моделі); web-сайти, інформаційні та електронні технології. Наявність нематеріальних активів у складі ресурсів підприємства збільшує ринкову вартість підприємств, підвищує інвестиційну привабливість та забезпечує захист їхніх прав [1, с.10].

Сьогодні методика і принципи побудови обліку нематеріальних активів є об'єктом пильного вивчення економічної науки та практики. Можна однозначно стверджувати, що в Україні правова база знаходиться на етапі становлення. Незважаючи на те, що свого часу були здійснені кардинальні реформування обліку (пов'язані, зокрема, з реєстрацією торгової марки, авторського права; патентування промислового зразка, винаходу) та по сьогоднішній день також продовжується його вдосконалення, але на превеликий жаль – ситуація залишається далекою від бажаної [3, с.35].

Перш за все це пов'язано з такими існуючими проблемами:

- облікове законодавство звужує склад нематеріальних активів, зараховуючи витрати по створенню багатьох нематеріальних активів на витрати звітного періоду або ж методика обліку деяких об'єктів інтелектуальної власності взагалі відсутня. Наприклад, при реєстрації торгової марки деякі витрати не включаються у вартість торгової марки або облік фірмового найменування до цих пір зовсім відсутній;

- досить часто облікова вартість нематеріальних активів набагато нижча ринкової вартості, що призводить до заниження майнового стану підприємства, оскільки в обліку, як правило, використовується витратний підхід. Наприклад, вартість реєстрації торгової марки підприємства на момент формування нематеріального активу та через тривалий період часу буде включати тільки частина понесених витрат, що значно відрізняється від ціни на ринку. Оскільки з часом, як правило, вартість зареєстрованої торгової марки зростає [2, с. 56];

- оцінка нематеріальних активів є одним з найбільш дискусійних та проблемних критеріїв. Труднощі оціни викликані відсутністю вичерпного переліку витрат, які можна зараховувати до первісної вартості об'єктів нематеріальних активів. Як відомо, залежно від виду витрат їх можна зарахувати до вартості нематеріального активу або на витрати діяльності. До витрат, які створюють такі проблеми, можна зарахувати: витрати на наукові та патентні дослідження, оцінювання об'єктів нематеріальних активів, маркетингові дослідження ринку нематеріальних активів. Зокрема, віднесення витрат на дослідження до складу витрат періоду за умови, що в подальшому на етапі розробки буде отримано нематеріальний актив, бачиться невиправданим, оскільки призводить до штучного заниження первісної вартості об'єктів, самостійностворених;

- недосконала класифікація нематеріальних активів, що диктується дублюванням класифікаційних ознак в межах, передбачених нормативно-правовим полем, і впливає на оцінку та амортизацію нематеріальних активів [4];

- недосконалість облікового процесу вибуття нематеріальних активів. Так при здійсненні операцій при вибутті всі активи перестають бути власністю підприємства, не мають матеріального та фізичного складу й не враховуються в складі активів, а нематеріальні активи можуть продовжувати використовуватися на підприємстві або можуть неодноразово здійснювати процес вибуття з підприємства, при цьому продовжуючи приносити економічні вигоди;

- унікальні нематеріальні активи часто не враховують у балансі, наприклад, гудвіл не враховується в балансі підприємства до тих пір, поки не відбудеться акт купівлі-продажу підприємства;

- існує неузгодженість важливих положень окремих документів нормативно-правового забезпечення, що визначають методику обліку нематеріальних активів [2, с. 57].

Враховавши проаналізовані проблеми та з метою поліпшення обліку нематеріальних активів вважаємо за доцільне :

- вдосконалення класифікації нематеріальних активів полягає в проведенні, зокрема, для внутрішніх потреб та ведення податкового обліку перекласифікації об'єктів за групами: нематеріальні активи виробничого (ці нематеріальні активи повинні амортизуватись згідно з терміном використання або згідно з обсягами виробництва) і невиробничого призначення (вони можуть використовуватися доти, доки від них є економічна вигода) [1, с.17].

- віднесення до складу нематеріальних активів витрат на дослідження і розробки, але лише в тому випадку, коли ці витрати носять систематичний характер і перевищують певну граничну суму коштів, яка повинна визначатися стандартом;

- віднесення до складу нематеріальних активів організаційних витрат, пов'язаних зі створенням юридичної особи (витрати на реєстрацію, оформлення документів і т. п.). В Україні, на відміну від більшості країн, ці витрати не входять до складу нематеріальних активів, оскільки вони безпосередньо не пов'язані з отриманням від них економічних вигод (створене підприємство може виявитися неприбутковим) [3, с. 37];

- узгодження законодавчого регулювання нематеріальних активів, розроблення методик контролю за формуванням і використанням нематеріальних активів, що допоможе отримати бажаний ефект від їх використання [2, с.58].

Отож, нематеріальні активи – це потужний інструмент пошуків інноваційно-інвестиційної діяльності, прискореного розвитку вітчизняної економіки, їх визнання і оцінка має вагомим значення у процесі формування конкурентоспроможності, становища на ринку, зв'язків з потенційними інвесторами та привернення уваги споживачів. Незважаючи на інтеграцію світової економіки, сьогодні зберігаються національні відмінності в обліку нематеріальних активів, тому нагальною потребою є реформування бухгалтерського обліку та вдосконалення відповідної нормативної бази.

Література:

1. Давидова К. Л. Нематеріальні активи в обліку // *Баланс*. - 2010. - № 112. - С. 15-25
2. Дегтяренко Н.В. Ідентифікація і визначення нематеріальних активів та їх оцінка: збірник наукових праць науково-практичної конференції «Облік, аналіз і аудит: теорія, практика, перспективи» / Н.В. Дегтяренко. — Мелітополь, 2011. – С. 183
3. Нарожний А. Економічна сутність нематеріальних активів // *Економіка АПК*. - 20010. - № 1. - С. 86
4. Положення (Стандарт) бухгалтерського обліку 8 «Нематеріальні активи», затверджений наказом Міністерства фінансів України від 18.03.2011 року № 372.

Бобечко Н.М.
студ. гр. ЕОАм-13,
Національний університет «Львівська політехніка»,
Науковий керівник – Борщук І.В.,
к.е.н., доцент кафедри обліку та аналізу

УДОСКОНАЛЕННЯ ОРГАНІЗАЦІЇ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ В БЮДЖЕТНИХ УСТАНОВАХ

Економічна ситуація в бюджетній сфері вимагає практичного вдосконалення системи обліку і теоретичного перегляду з метою урахування нових явищ та процесів, що виникли в сучасних умовах. Фінансово-господарська діяльність бюджетних установ має ряд особливостей, що в свою чергу впливають на побудову системи